

Sauli Takala & Marja-Liisa Siikanen
 Kasvatustieteiden tutkimuslaitos
 Jyväskylän yliopisto

OPPILAIDEN KÄSITYKSIÄ KOULUN AINEKIRJOITUKSESTA
 YHDEKSÄSSÄ MAASSA

ABSTRACT

STUDENT VIEWS ON WRITING IN NINE COUNTRIES

This paper presents preliminary results from nine countries/school systems concerning students' views of schoolbased writing. The data were obtained from representative samples of students at the end of compulsory education. Students wrote a letter of advice to a younger student who had asked how he/she should write the following year after transferring to the older student's school. Content analyses were carried out in accordance with a common coding scheme. Similar patterns were found in most school systems. Between one third and half of all advice had to do with mechanics: spelling, punctuation, grammar and handwriting. This was followed by advice related to content, organization, writing process, style and tone, and classroom tactics. Results from two school systems suggest that less proficient writers give relatively more emphasis to the surface features of text whereas the more able writers also noted text organization and stylistic requirements.

Tämä artikkeli käsittelee IEA:n (International Association for the Evaluation of Educational Achievement) kansainvälisen kirjoitelmatutkimuksen tuloksia yhden osakokeen osalta. Tämä osakoe, ohjekirjeen kirjoittaminen nuoremmalle koulutoverille siitä, miten aineita on kirjoitettava, tuli esille tämän artikkelin kirjoittajista toisen (Sauli Takalan) esityksestä Los Angelesissa pidetyssä ensimmäisessä kansainvälisen tutkimusryhmän kokouksessa. Myöhemmin tohtori Judit Kadar-Fulop esitti oma-aloitteisesti samanlaisen tehtävän mukaan ottamista. Tehtävää ei tällöin kuitenkaan sisällytetty esikoepatteristoon, koska sitä pidettiin epätavallisena ja tarpeettomana. Muokattaessa esikoetehtäviä eri maissa tehtyjen kokeilujen perusteella esitettiin uudelleen ajatus, että oppilaat kirjoit-

taisivat vapaasti siitä, minkälaisiksi he kokivat kirjoittamisen ohjeet kouluissaan. Lopputuloksena olikin, että tehtävä sisällytettiin tutkimusohjelmaan.

Tehtävää pidettiin tarpeellisenä kahdestakin syystä (Bauer & Purves, 1988). Ensinnäkin tehtävä nähtiin ensisijaisesti kirjoitelmana kirjoitelmasta, joka tuottaisi tietoa siitä, mitä oppilaat eri koulujärjestelmissä tiesivät ja ajattelivat koulun ainekirjoituksesta. Tällainen tieto yhdessä oppilaiden ja opettajien kyselylomakkeesta saatujen tietojen kanssa antaisi todella monipuolisen kuvan tilanteesta eri koulujärjestelmissä (ns. triangulation-menetelmä). Erikoisesti tehtävän toivottiin tuottavan tietoa oppilaiden sisäistämistä hyvän kirjoittamisen kriteereistä, siitä mitä oppilaat ajattelivat koulusta ja opettajasta sekä miten he kokivat koulun ja opettajan arvostavan tekstin erilaisia piirteitä.

Lisäksi tehtävää voitiin pitää esimerkkinä vähemmän muodollista kirjoittamista vaativista tehtävistä, jollaisia esiintyy koulussa. Tehtävässä ilmoitetaan tietty vastaanottaja, vähän nuorempi oppilas, ja kirjoittajaa pyydetään olemaan ystävällinen ja esittämään sellaista spesifiä tietoa, jota hän voi saada vain aikaisemmista kokemuksista. Tämä tieto on sellaista, että kirjoittajan pitäisi pystyä kirjoittamaan se nimenomaan omlen kokemustensa perusteella.

Tehtävän instruktio oli seuraavanlainen:

Kirjoita ohjekirje sinua kahta vuotta nuoremmalle oppilaalle, joka aikoo siirtyä kouluusi. Hän on pyytänyt sinua kertomaan minkälainen aine opettajasi mielestä on hyvä. Kirjoita ystävällinen kirje. Kuvaa siinä ainakin viittä seikkaa, joita opettajasi pitää tärkeänä, kun hän arvostelee aineita.

Kaikki tutkimuksen keskeisimpään perusjoukkoon kuuluvat - meillä 9. luokan oppilaat - suorittivat tämän tehtävän. Myös lukion kolmatta luokkaa edustavaan perusjoukkoon kuuluvista oppilaista puolet teki tämän tehtävän.

Suurin ongelma tämän tehtävän kohdalla oli sellaisen koodausohjeiston kehittäminen, jota koodaajat kansallisissa keskuksissa voisivat käyttää mahdollisimman yhdenmukaisesti.

2. Koodausohjeiston kehittäminen

Tässä jaksossa kuvataan koodausohjeiden kehittämistä oppilaiden kirjoitelmien sisällönanalyysiä varten. Ensin luonnehditaan lyhyesti koodausjärjestelmän kehittämistä ja sen jälkeen esitetään ohjeisto lopullisessa muodossaan.

2.1. Koodausjärjestelmän kehittämisen vaiheet

Aktiivinen työ tämän tehtävän koodausohjeiston laatimiseksi aloitettiin vuonna 1983. Kuten kaikkien kansainvälisen kirjoitelmatutkimuksen tehtävien kehittäely myös koodausohjeiston aikaan saaminen vaati paljon suunnittelua, kansallisilta keskuksilta saatua palautetta ja useita laajoja uusintaversioita.

Koodausjärjestelmän ensimmäinen versio lähetettiin kansallisille keskuksille kesäkuussa 1983. Tämä versio oli 1-sivuinen luettelo, joka sisälsi 18 luokkaa, jotka käsittelivät kirjoittamisen lopputulosta, prosessia ja tilannetta luokassa kirjoittamisen aikana. Saatujen kommenttien pohjalta kansainvälinen koordinaatiokeskus laati uuden koodaussuunnitelman ja uusi ohjeisto lähetettiin johtoryhmän jäsenille kommentoitavaksi elokuussa vuonna 1983. Tämä versio oli 2-sivuinen ja siinä oli nähtävissä selvä yhteys analyttiseen pisteitykseen, jota aineita arvioitaessa käytettiin. Siinä lueteltiin 62 muuttujaa, jotka käsittelivät sisältöä, jäsenystä, tyyliä, sävyä ja aineiden kirjoitusasua. Se sisälsi myös prosessi- ja luokkakäyttätymiskategorian sekä luokan "muut". Esitetty arviointiskaala sisälsi 8 tasoa: blanko = ei mainittu, 1 = ehdottomasti vältettävä, 2 = selvästi merkityksetön, 3 = vähän merkitsevä, 4 = merkitsevä, 5 = hyvin merkitsevä, 6 = selvästi erittäin merkitsevä ja 7 = tehtävään/luokkaan/opettajaan sidoksissa oleva muuttuja. Mitään esimerkkejä tämän skaalan eri tasoille luokiteltavista vastauksista ei esitetty.

Kansainvälinen koordinaatiokeskus jatkoi koodausohjeiston kehittämistä aikaisempien kommenttien perusteella. Elokuussa 1983 valmistui 11-sivuinen koodausopas, joka oli olennaisilta osiltaan samanlainen kuin 2-sivuinen ohjeisto. Tässä ohjeistossa annettiin kolme esimerkkiä kuhunkin luokkaan luokiteltavista vastauksista. Aikaisempi 8-luokkainen arviointijärjestelmä säilytettiin ennallaan. Tätä versiota kommentoitiin enemmän kuin aikaisempia.

Kokonaisuutena ottaen koodausjärjestelmän vastaanotto oli positiivinen. Vain koodauksen painotetusta arvioinnista oltiin eri mieltä. Suhteellisen tärkeyden arvioimisen nähtiin vievän huomattavasti enemmän aikaa ja tuottavan paljon enemmän vaivaa kuin mitä pelkkä koodausluokan tunnistaminen ja käyttö vaati. Oltiin myös sitä mieltä, että yksinkertaisempi vähemmän päättelyä vaativa järjestelmä tuottaisi luotettavampia tuloksia ja helpottaisi kansainvälisten vertailujen suorittamista. Eri arviointiluokista annettuja esimerkkejä pidettiin liian heterogeenisinä ja toisinaan jopa ristiriitaisina.

Lisäksi toivottiin, että koodausohjeistossa esitettäisiin ensin ne pääperiaatteet, joita oli käytetty koodausjärjestelmän rakentamisessa. Myöskin haluttiin

saada tarkkoja ohjeita siitä miten oppilaiden kirjoitelmien otanta tulisi suorittaa ja koodaajat valita.

2.2. Lopullinen ohjeisto

Lopullinen versio, joka oli peräisin kesäkuulta 1985, uudistettiin esitettyjen korjausohjeiden pohjalta. Johdannossa esitetään uuden version yhteydet aikaisempaan teoreettiseen työhön, joka kohdistui 1) kirjoitustehtävien valintaan ja tehtävien konstruointiin sekä 2) koodausjärjestelmän kehittämiseen (ks. Gorman, Purves & Degenhart, 1988). Siinä perustellaan myös, miksi laajennetut prosessi- ja taktiikkaluokat otettiin mukaan luokitukseen.

Koodausjärjestelmä on kolminumeroinen: ensimmäinen numero ilmoittaa yhden kuudesta pääluokasta, toinen numero ilmoittaa alaluokan pääluokan sisällä ja lopulta kolmas numero identifioi tarkat ohjeet. Koodaajia pyydettiin käyttämään tarkinta mahdollista tasoa koodatessaan niin usein kuin mahdollista. Koodausjärjestelmän pääkategoriat ovat seuraavat:

1(00)	SISÄLTÖ	Yleinen, erittelemätön
		11 Asiasisältö
		12 Lähestymistapa
		13 Vaihtelevuus
		14 Yksityiskohdat
2(00)	RAKENNE	Yleinen, erittelemätön
		21 Yleisrakenne
		22 Johdanto
		23 Käsitteilyjakso
		24 Kappaletaso
		25 Lopetus
3(00)	TYYLII JA SÄVY	Yleinen
		31 Johdonmukaisuus
		32 Selkeys
		33 Tyylikeinojen käyttö
		34 Persoonallisuus
		35 Sananvalinta
		36 Lauserakenteiden valinta
		37 Kappaleiden tai diskurssien valinta
		38 Koulun/opettajan vaatima tyyli
4(00)	KIRJOITUSASU	Yleinen
		41 Tekstin ulkoasu
		42 Vaadittu pituus
		43 Kielloppi
		44 Oikeinkirjoitus ja välimerkit

5(00)	PROSESSI	Yleinen 51 Vastaanottajan valinta, valmistautuminen vastaanottajaa varten 52 Aiheen/tehtävän valinta 53 Ennakkovalmistelu 54 Suunnittelu 55 Luonnoksen tuottaminen 56 Tarkastaminen/korjaaminen 57 Palautteen käyttö 58 Täsmällisyys ja ajankäyttö
6(00)	TAKTIikka	Yleinen 61 Pukeutuminen/ulkoasu 62 Osallistuminen/käytös 63 Asenne opettajaa kohtaan 64 Asenne tovereita kohtaan 65 Rehellisyys 66 Ajan/resurssien käyttö
800	LUOKITTELEMATON	

3. Koodauksen reliabiliteetti

Tätä artikkella laadittaessa on saatavissa tarkkaa tietoa koodauksen reliabiliteetista vain Hollannin aineistosta. Koodaajia oli kaksi. Kumpikin koodasi uudeen 30 itse koodaamistaan kirjoitelmista sisäisen stabiliteetin määräämiseksi ja 60 kirjoitelmaa toisen koodaajan koodaamista kirjoitelmista koodaajien välisen yksimielisyyden määrittämiseksi. Cohenin K:n arvoksi saatiin .85, mitä on pidettävä kohtalaisen tyydyttävänä yksimielisyydystasona.

4. Päätulokset

Tässä artikkelissa ilmoitetut luvut ovat kaikki prosenttilukuja ja ne on saatu peruskoulun päättötason eli meidän peruskoulumme 9. luokkaa vastaavan perusjoukon tuloksista.

Yleiskuvan saamiseksi esitetään ensin pääluokittaisia tuloksia (taulukko 1). Sen jälkeen tulokset esitetään yksityiskohtaisemmin kunkin pääkategorian sisällä. Liitteestä 1 käyvät ilmi tarkat alakategoriittaiset tulokset kunkin maan osalta. Italian kohdalla tulokset on kuitenkin esitetty vain pääluokittain.

Kaikissa yhdeksässä maassa tilanne näyttää varsin samankaltaiselta. Kun

lasketaan summat useimmin käytettyjen ohjekategorioiden järjestyksen mukaan (1= useimmin annettu ohje, 7= vähiten käytetty ohjeluoikka) saadaan seuraavanlainen yleisyysjärjestys: tekstin kirjoitusasu (10), sisältö (25), rakenne (31), prosessi (34), tyyli ja sävy (36), taktiikka (58), luokittelematon (59).

TAULUKKO 1. Oppilaiden antamien ohjeiden jakautuminen (%) pääluokittain yhdeksässä maassa

Pääluokka	Chile	Engl	SLP	Suomi	Italia	Holl.	Uusi S.	Ruotsi	Thai
Sisältö	13.3	14.7	23.1	19.7	24.0	9.2	20.5	13.9	12.3
Rakenne	4.1	15.0	9.7	18.3	10.0	17.0	14.5	12.9	33.3
Tyyli ja sävy	13.0	13.0	11.8	13.0	15.0	7.8	13.5	13.7	14.2
Kirjoitusasu	49.1	40.0	38.9	34.9	36.0	47.5	31.3	33.9	22.2
Prosessi	11.4	13.0	4.3	11.4	12.0	11.0	18.5	19.6	17.6
Taktiikka	1.1	2.0	1.3	1.5	3.0	1.4	1.6	0.0	0.1
Luokittelematon	1.3	0.0	0.0	0.3	0.0	6.1	0.0	4.1	0.3

Kaikissa yhdeksässä maassa Thaimaata lukuunottamatta oppilaat mainitsivat ohjeissaan useimmin kirjoitelmien kirjoitusasuun liittyviä seikkoja: yleinen ulkoasu, pituus, kieliopilliset seikat, oikeinkirjoitus ja välimerkkien käyttö. Vähiten esitettiin taktiikkaan, esim. pukeutumiseen ja käyttäytymiseen liittyviä seikkoja. Tämä luokka oli lähes yhtä usein käytetty kuin "luokittelemattomien" luokka. Yli puolessa maista, yhteensä viidessä, sisältöluokka tuli järjestyksessä toiseksi. Kahdessa maassa rakenneluokka tuli toiseksi ja yhdessä prosessiluokka oli järjestyksessä toinen. Kolmannen järjestyssijan kohdalla esiintyi jo selviä eroja. Kolmessa maassa prosessiluokka oli kolmannella järjestyssijalla, kolmessa maassa tyyli ja sävy -luokka, kahdessa sisältöluokka ja yhdessä maassa rakenneluokka. Tyyli ja sävy -luokka sai neljännen järjestyssijan kolmessa maassa (tai neljässä jos yhden maan jaettu arvojärjestys jätetään ottamatta huomioon). Neljännen sijan sai sekä rakenneluokka että prosessiluokka kahdessa maassa. Viides järjestyssija tuli (kun sidottua järjestystä ei otettu huomioon) sekä prosessi- että rakenneluokalle kolmessa maassa, tyyli ja sävy -luokalle kahdessa maassa ja sisältöluokalle yhdessä maassa.

4.1. Tekstin kirjoitusasu

Kuten edellä mainitusta käy ilmi kirjoituksen ulkoasuun liittyvät seikat painotuivat voimakkaasti. Kirjoitusasu kattoi kaikista annetuista ohjeista 22.2 %:n (Thaimaa) ja 49,1 %:n (Chile) välille jäävän osuuden (taulukko 2).

TAULUKKO 2. Oppilaiden antamien ohjeiden jakautuminen (%) kirjoitusasuluokan tärkeimpien alakategorioiden mukaan

Kirjoitusasu	Chile	Engl.	SLT	Suomi	Italia	Holl.	Uusi S.	Ruotsi	Thai
Kokonaismäärä	49.1	40.0	38.9	34.9	36.0	47.5	31.3	33.9	22.2
Tekstin ulkoasu	18.2	11.0	7.7	2.3		11.5	7.9	8.1	3.8
Pituus/Muoto	4.7	8.0	5.6	3.3		8.4	5.5	6.4	3.0
Kielioppi	0.4	1.0	6.2	5.6		5.5	1.9	0.1	1.2
Oikeinkirjoitus ja välimerkit	26.2	19.0	18.7	7.1		21.3	16.0	17.4	4.7

Tässä artikkelissa esitettävät esimerkit ovat peräisin suomalaislasten kirjoittamista ohjekirjeistä. Kaikissa tässä artikkelissa esitettävissä näytteissä alkupe-
räinen oikeinkirjoitus ja välimerkit on säilytetty sellaisenaan. Gubbin, Gormanin ja Pricen (1988) toimittama englantilaislasten suorituksia kuvaava raportti on myös ollut käytettävissä. Seuraavista esimerkeistä ilmenee miten suomalaiset oppilaat muotoilivat kirjoitusasua koskevat neuvonsa:

KIRJOITUSASU

Hyvä uusi oppilas

Minun siis pitäisi neuvoa sinua minkälainen on opettajan mielestä hyvä aine. Selvä, minä yritän neuvoa parhaani mukaan.

1. Ensinnäkin aineen tulisi kirjoittaa käsialalla ja mikäli mahdollista tietenkin hyvällä ja selvällä käsialalla ja se tuo lisäpisteitä. 2. Opettajamme on aina korostanut aineen pituudesta vähintään puolitoista sivua ja tietenkin jos aine on sitäkin pitempi niin sen parempi.

3. Kolmanneksi neuvoisin kiinnittämään huomiota kirjoitusvirheisiin sillä niistä opettaja kyllä rokotaa pisteitä rutkasti.

4. Neljänneksi opastaisin sinua kiinnittämään vielä suurempaa huomiota välimerkkien käytösä, opiskele ne kunnolla oppikirjasta se auttaa paljon. Nimittäin minä en tehnyt niin, ja se kostautui molemmissa äidinkielen numeroissa. Sanon tämän sinulle siksi että ryhtyisit lukemaan ajoissa.

5. Viimeksi sanoisin että yritä käyttää paljon mielikuvitusta sillä se auttaa paljon. Sen avulla saisit varmasti tehtyä pitkän aineen ja niin kuin alussa jo sanoin se tuo lisäpisteitä.

Ei muuta kuin ZEMPPIÄ vaan ainekirjoitukselle.

Moi !

Opettaja haluaa kappalejaon, on selvää tekstiä, välimerkit paikallaan, asiallinen aihe ja kaiken huipuksi pitkä. Sorry, että ei tullu pitempää kirjettä. Etköhän sinä pärjää täällä koulussa

Morjens

M.

Hän pitää kuvauksellisista aineista. Aineissa täytyy olla oikein kappalejaotelu ja pilkut ja pisteet ja muut välimerkit täytyy olla oikeilla paikoillaan, etenkin pilkut ja pisteet, koska niitä käytetään jatkuvasti.

Parhaita aineita ovat tietysti opettajan kannalta ne, joissa on vähiten virheitä, tai mieluummin ei yhtään, mutta siihen tuskin kykenee kukaan, en ainakaan minä.

Aineen kirjoittaminen on toisille oppilaille vaikeaa ja toisille helppoa. Jotta aineestasi tulisi hyvä, sinun kannattaa kirjoittaa pitkä aine. Opettajamme pitää enemmän siitä, että käytetään paljon sanoja ja tuodaan esille paljon erilaisia ajatuksia. Hyvän aineen tulee tietysti olla selkeä ja järjestyksellinen.

Lohjalla 14.02.1984

Hei, Kai

Pyysit viimeksi kirjoittaessasi, että antaisin sinulle tietoa siitä, mitä opettajani vaatii ainekirjoitukselta. Ensiksikin opettaja vaatii, että konseptipaperin oikeaan yläreunaan on laitettava oma nimi. Toiseksi tärkeäksi asiaksi on mainittu, että konseptipaperin oikeassa reunassa on oltava kolme ruutua leveä marginaali. On sanottu, että otsikon jälkeen on jätettävä kolme riviä väliä ennen varsinaista tekstiä. Myös sisällyksen on tärkeä asia ainekirjoituksessa.

1. Aine pitää olla oikeinkirjoitettu.
2. Pituudella ei ole kovin paljon merkitystä, jos se pitempi, kuin puoli sivua
3. Käsiala on oltava hyvää, että siitä saa selvän jos se luetaan
4. Kertomus pitää olla asiallinen ja mukaansatempaava.
5. Tekstin pitää olla hyvin kirjoitettu aiheesta.

1. Luullisin, että opettajamme silmään pistää ensimmäiseksi aineen hyvä ulkoasu, joten siihen kannattaa sinun aina kiinnittää huomiota.

Käsialan on oltava selvää ja siistää. Tekstaus- tai tikkukirjaimien käyttö aineessa on hirvittävä rike. Aineen on myös oltava selvästi jäsennely, siis kappaleisiin. Ainetta kirjoittaessa ja tarkastettaessa on kiinnitettävä huomiota pilkkuihin.

sääntöihin ja muutenkin oikeinkirjoitukseen. Jos lainaa aineessa jonkun muun ajatuksia, sen on käytävä ilmi, jottei synny väärinkäsityksiä. On tietysti hyvä ottaa huomioon myös ainen pituus. Se ei ole ratkaiseva seikka numeroa annettaessa, mutta liian lyhyestä aineesta ei saa kiitettävää numeroa.

Ainetta kirjoittaessasi sinun pitää olla huolellinen, sillä epäselvää käsialaa ei koulumme opettaja voi sietää. Olisi syytä myös lukea kiellopin läksyt, jotta osaisit laittaa pilkut ja pisteet oikeisiin paikkoihin. Välimerkit ovat tärkeitä, ja jos ne ovat väärin, voit sanoa hyvästi kiitettävälle aineelle.

Oikeinkirjoitus on kaiken a ja o. Pitää kirjoittaa oikein ja selvästi. Valitse myös kirjoitustyyli oikein: voit kirjoittaa pakinan muodossa vaikka jotain tärkeääkin tekstiä.

Otsikko pitäisi saada keskelle sillä lailla, että sivun molemmista laidoista jää saman verran otsikon kummallekin puolelle.

Hei Mikko

Kun sinä nyt olet siirtymässä meidän kouluun 7. luokalle on sinun hyvä tietää muutamia sellaisia asioita ainekirjoituksesta, joihin Opettajamme kiinnittää huomiota, joten koetan sinulle nyt selvittää niitä.

Aina, kun valitset aiheita älä pyri ottamaan helpointa ainetta äläkä myöskään kertomus- ja luetteloaiheita, sillä ainakin niistä aineista olen minä saanut melko huonoja numeroita. Kun sitten olet valinnut aiheen mietiskele ja punnitse sitä mielessäsi ennen kuin aloitat, sen jälkeen voit alkaa kirjoittamaan sievällä käsialalla. Kiinnitä erityistä huomiota kappaleiden jaksottamiseen ja oikeinkirjoitukseen. Saatuaasi aineen loppuun tarkista huolella se moneenkertaan lukemalla.

Jos näihin asioihin kiinnität huomiota niin voit odottaa hyvää numeroa ainestasi

Onnea toivottaen
Marko

Gubb, Gorman ja Price (1988) ovat käsitelleessään englantilaisia ja walesilaisia tuloksia esitelleet sisältöluokan tärkeyttä tavalla, joka sopii hyvin myös muiden maiden tulosten kuvailuun. Seuraavassa on katkelma heidän tekstistään:

On olemassa useita mahdollisia syitä siihen miksi tekstin kirjoitusasu korostuu niin voimakkaana oppilaiden ohjekirjeissä toiselle oppilaalle. Ensinnäkin opettajat muistuttavat oppilaita jatkuvasti kirjoitusasusta, ei siksi, että he pitäisivät sitä kaikkein tärkeimpänä korjattavana piirteenä vaan siksi, että kirjoitelman ulkoiset piirteet ovat niitä, jotka on helppo merkitä punakynällä. Opettajalle on paljon työläämpää saada oppilas tietoiseksi mahdollisista

sisällön, rakenteen tai tyylin puutteista. Jo kirjoitelmien lukeminen vie tällöin paljon enemmän aikaa. Samoin virheiden selostaminen on työläämpää. Tämä saattaa johtaa siihen, että oppilaat yliarvioivat ulkoasun merkitystä kirjoitelmissaan. Toisaalta kirjoitusasun eri puolet tulevat helposti mieleen ja ne on helppo luetella. Ehkäpä on myös niin, että huonommat kirjoittajat keskittyvät enemmän ulkoisiin piirteisiin, koska opettaja joutuu jatkuvasti muistuttamaan heitä niiden tärkeydestä. Paremmat kirjoittajat mainitsivat kirjoitusasun liittyvät seikat vain ohimennen ja pitivät ulkoasua vain kirjoitelman tärkeimpien puolien palvelijana (ss. 58-59).

Tämän tutkimuksen yhteydessä kootun laajan aineiston puitteissa on runsaasti mahdollisuuksia testata hypoteesia, jonka mukaan kirjoitusasun erilainen korostaminen on kirjoittamiskyvyn funktio. Samoin tulosten yleistettävyyden tutkiminen eri kielii ja kulttuureja koskevana tarjoaa mielenkiintoisia haasteita.

4.2. Sisältö

Sisältöpiirteet painottuivat oppilaiden ohjeissa kirjoitusasun jälkeen toiseksi eniten. Vähäisimmillään sisältö kattoi 11.4 % (Thaimaa) ja enimmillään 24.0 % (Italia) kaikkien vastausten kokonaismäärästä.

TAULUKKO 3. Oppilaiden antamien ohjeiden jakautuminen (%) sisältöluokassa tärkeimpien alakategorioiden mukaan

Sisältö	Chile	Engl.	SLT	Suomi	Italia	Holl.	Uusi S.	Ruotsi	Thai
Kokonaismäärä	13.3	14.7	23.1	19.7	24.0	9.2	20.5	13.9	11.4
Asiasisältö	4.4	3.0	8.0	10.1		5.8	6.5	4.2	6.4
Lähestymistapa	4.4	5.0	4.1	4.1		1.2	2.4	11.8	3.5
Vaihtelevuus	0.4	1.0	2.8	3.4		0.4	0.9	0.2	1.0
Yksityiskohdat	0.3	2.0	2.0	0.7		1.0	1.3	4.1	0.5

Tulokset osoittavat, että asiasisältöön liittyvät ohjeet olivat tärkeimpiä useimmissa maissa. Erityisesti tämä oli tyypillistä Italiassa ja Suomessa. Sisällön yleiseen lähestymistapaan liittyviä ohjeita esilntyi huomattavan paljon Ruotsissa, Englannissa ja Walesissa. Kuten seuraavista näytteistä käy ilmi suomalaislapset painottivat erityisesti runsasta asiasisältöä ja asian monipuolista esittämistä. Oppilaat näyttävät oppineen myös opettajan huomioon ottamisen tärkeyden.

SISÄLTÖ

Sinä pyysit minua kertomaan koulustani ja siitä minkälaiset aineet ovat opettajani mielestä hyviä, kerron niistä sinulle nyt.

Opettajani pitää kaikin puolin hyvistä aineista sekä mielikuvitus- että asia-aineista. Mielikuvitusaineista silloin kun ne ovat suhtkoht kohtuullisissa määrissä kuviteltuja. Yllämuista jutuista hän ei oikein pidä.

Hän pitää kuvauksellisista aineista. Aineissa täytyy olla oikein kappale-jaottelu ja pilkut ja pisteet ja muut välimerkit täytyy olla oikeilla paikoillaan, etenkin pilkut ja pisteet, koska niitä käytetään jatkuvasti.

Turhista liirumlaarumeista hän ei pidä, eikä sellaisista, joissa toistetaan samaa asiaa moneen kertaan, sillä kun asia on yhden kerran sanottu, ei sitä tarvitse toistella.

Aineiden, joista opettajani pitää erikoisesti, ovat sellaiset aineet, jotka alkavat heti alussa oikein jämäkästi, siis ovat mukaansatempaavia, mutta sellaiset aineet ovat kuulijakunnallekin eduksi, sillä ei kukaan jaksa kuunnella sellaista ainetta missä ei tapahdu mitään, vaan on samaa tasapaksua linjaa koko ajan.

Opettajani pitää myös aineissa siltä, että siellä on jotain hauskoja sanontoja ja aina jotain erikoista, sillä se olisi opettajalle virkistävää vaihtelua, koska hän joutuu lukemaan niin monia kymmeniä aineita. Aineissa täytyy silti olla lauseet kielipöpllisesti oikein, vaikka siellä olisikin hyviä sanontoja. Asiat täytyy olla järjestyksessä, jotta opettaja saisi tolkkua, mitä kirjoittaja haluaa sanoa.

Parhaita aineita ovat tietysti opettajan kannalta ne, joissa on vähiten virheitä, tai mieluummin ei yhtään, mutta siihen tuskin kykenee kukaan, en ainakaan minä.

Aineen tulee olla uskottava eli siinä ei saa olla kovin paljon mielikuvitusta kutsen laserpysyjä.

Pienenä vinkkinä voIn sanoa, että surumieliset tarinat menevät hyvin läpi tai sitten isket hieman romanttikkaa, niin opettaja on myyty.

Meillä on äidinkielen lehtori, josta ei ota pirukaan selvää. Kun se on hyvällä päällä, sille riittää muutamakin rivi kun se on kirjoitettu ytimekkäästi. Mutta kun se on huonolla päällä pitää olla vähintään kaksi sivua.

Älä koskaan esitä kouluaineissa sellaisia mielipiteitä jotka yhteiskunnan enemmistöstä vaikuttavat oudoilta tai jotka polkkeavat normeista... Vaikka elämmekin demokraattisessa maassa, ei kannata panna kapulaa rattaisiin piruillakseen.

Jos haluat hyviä numeroita, kerro omakohtaisista tapahtumista, asioista, jotka olet nähnyt. Osaat kuvata niitä paremmin kuin niitä, joita et ole nähnyt. Aineestasi pitää tulla sopusuhtainen.

Aineen olisi mieluiten oltava asiallinen. Kertomus tai itse keksitty fantasia ei kelpaa missään nimessä. Aineen pitää olla asiallinen, joka kantilta. Rivoudet ja raakuudet ovat pannassa. Punainen väri kyllä tulee loistamaan aineissasi, jos et mitään näistä hallitse.

Toisaalta mielipiteiden tulee aineissa olla hyvin perusteltuja ja aineissa ei saa korostaa asian yhtä puolta liian paljon muiden kustannuksella, vaan tarkastella asiaa joka kantilta. Ohjenuoraksi haluaisinkin sanoa, että lue paljon lehtiä, sillä yleismaailmallista tietoa voit hyvin hyödyntää aineissasi!

Kalkissa aineissa, niin myös äidinkielessäkin opettajat arvostavat aina sinun henkilökohtaista mielipidettäsi, joten tuo se peittelemättä esille ja yleensäkin anna kirjoittaessasi aina jotain itsestäsi! Ei opettaja lue ainetta, jossa puhut henkilökohtaisista asioistasi, joten sitä sinun ei tarvitse pelätä.

Yritä etsiä hyvin paljon asiatietaoa siitä mistä kirjoitat. esim. kirjoista, lehdistä, radiosta, televisiosta yms.

Meldän ope ei ainakaan tykkää minun aineista, koska ne muka menee vähän semmoiseksi rasismiksi. No, kyllähän ne joskus, mutta kirjoita mitä mietit.

Vältä suurta määrää vuosilukujal Vuosiluvut sekoittavat lukijan pään.

4.3. Rakenne

Oppilaiden ohjekirjeiden rakenteisiin kohdistuneet viittaukset kattoivat 4.1 %:n (Chile) ja 33.3 %:n (Thaimaa) väliin jäävän osuuden vastausten kokonaismäärästä. On kuitenkin todettava, että lähes puolet Thaimaan vastauksista (16.0 %) on koodattu kansallisen koodausohjeiston mukaan käyttäen sellaista luokitusta, jota ei ole kansainvälisissä ohjeissa.

TAULUKKO 4. Oppilaiden ohjeiden jakautuminen (%) rakenneluokan tärkeimpien alakategorioiden mukaan

Rakenne	Chile	Engl.	SLT	Suomi	Italia	Holl.	Uusi S.	Ruotsi	Thai
Kokonaismäärä	4.1	15.0	9.7	18.3	10.0	17.0	14.5	12.9	17.3
Yleisrakenne	1.4	3.0	0.1	3.0		6.9	1.6	0.8	0.3
Johdanto	0.4	3.0	3.1	4.5		2.6	3.3	3.0	3.9
Käsittely	1.0	2.0	2.8	0.8		1.3	1.7	1.5	6.0
Kappaletasot	0.8	5.0	1.0	5.0		0.7	4.2	4.5	1.7
Johtopäätökset	0.5	2.0	2.8	4.0		2.8	3.7	3.1	5.4

Yleisrakenne, kappaleiden käyttäminen, asianmukainen johdanto ja päätös mainittiin usein kaikkien maiden oppilaiden antamissa ohjeissa. Tässä on joitakin esimerkkejä suomalaislasten rakennetta koskevista ohjeista:

RAKENNE

Suunnittele valmiiksi koko rakenne. Aloittaessasi kirjoittamaan, aloita 4-5 cm sivusta ja jaksota kappaleet samoin. Aloitukset ja lopetus ovat aineessa tärkeimmät joihin kiinnitetään huomio. Niiden antama vaikutus jää mieleen, joten tee niistä voimakkaita, painokkaita ja kiinnostavia. (esim. eteenpäin- tai taaksepäin suuntautuvia)

Arvostellessaan hän pitää tärkeänä lisäksi että aine on kokonaisuutena koossapysyvä ja selkeä. Otsikossa pysyminen ei aina ole niin tärkeää. Virheitä ei kuitenkaan saa tulla liikaa. Hän kiinnittää huomion aineen ajatussisältöön ja lauseiden sujuvaan kulkuun. Aloitukset ja lopetus ovat erityisen tärkeitä. On tärkeää aloittaa mielenkiintoiseksi ja lopettaa mieleenpainuvasti. Laatusanoja kannattaa käyttää aina sopivissa paikoissa. Se tekee tekstin elävämmäksi.

Suunnittele aineesi tarkkaan ennenkuin aloitat, jotta tulee hyvä jäsentely. Ja kirjoita hyvin johdonmukaisesti älä pompi asiasta toiseen ihan mielivaltaisesti. Silloin sitä on mielenkiintoista lukea. Kappaleisiin sinun on paras aineesi jakaa tai muuten ei hyvää seuraa.

Aineesta pitäisi myös käydä ilmi alkusuunnittelu. Tällä tarkoitan sitä että aineessä pitää olla ns. alkua, jolla tempaistaan lukija mukaan. Asian käsittely eli sisältö, jossa aihetta pohditsellaan joka taholta ja sitten jämmäkkä lopetus. Kerrotuksen tyylisessä aineessä pitäisi olla joku huippukohta ja lopussa vielä ehkä loppuhuipennus.

Tee selkeä kappale jako: iskevä, terävä aloitus, joka vie lukijan mennessään; asiat, pane ne jonkinlaiseen aika- tms. järjestykseen; ja lopetus, mieti se tarkkaan, älä jätä lukijaa siihen vaikutelmaan, että se loppui kesken.

Kun aloitat aineen koeta tehdä se jäntevästi. Älä kerro Rooman historiasta jos tarkoituksesi on kertoa makeisten haitoista, se tekee aineesta huonon. Tämä pätee myös lopetukseen.

Ensimmäisestä kappaleesta kannattaa tehdä lyhyt ja ytimekäs. Tiedät kai mitä kappalejako tarkoittaa. Aineessa tehdään kappalejako, kun asia muuttuu. Ensimmäisessä kappaleessa vain kerrot esimerkiksi taustatietoja tai maisemakuvauksia. Yleensä ei kannalta mennä suoraan asiaan.

Lopusta kannattaa tehdä ytimekäs ja suhteellisen lyhyt. Loppuun voit kirjoittaa esimerkiksi johtopäätöksen asiasta, kysymyksen tai kertauksen.

On hyvä jos osaa aloittaa sopivasti ja että se kiinnostaa lukijaa jatkamaan. Sopiva jaksotus luo perustaa kokonaisuuteen. Hyvä kokonaisuus on myös hyvä asia. Kun asiat esittää oikeassa järjestyksessä on lukijan hyvä pysyä juonessa mukana.

Rakenne on myös vaikuttava asia. Kielen tulee olla sujuvaa ja selvää. Lopetuksen on oltava ytimekäs ja mieleen painuva.

Toiseksi hänen mielestään lauserakenteet ovat tärkeitä. Hän kiinnittää erityistä huomiota oikeisiin muotoihin ja kielen sujuvuuteen. Opettajani ei pidä jankutuksesta ja samoja rakenteita käyttävästä tekstistä.

Opettajani painottaa myös aineen juonta. Juonen olisi oltava joustava, helposti ymmärrettävissä ja järkeenkäypä. Aineessa ei saisi ilmetä mitään mahdolltomuuk-
sia, jotka olisivat vastoin esim. painovoiman lakeja. Toivottavasti tarkoitukseni selvisi, vaikka en saanut sitä ilmaista kunnolla.

4.4. Prosessi

Oppilaiden ohjekirjeissä esiintyvät kirjoittamisprosesseja koskevat viittaukset kattoivat vähimmillään 4.3 % (Saksan Liittotasavalta) ja enimmillään 19.6 % (Ruotsi) vastausten kokonaismäärästä.

Taulukko 5. Oppilaiden antamien ohjeiden jakautuminen (%) prosessiluokan tärkeimpien alakategorioiden mukaan

Prosessi	Chile	Engl.	SEF	Suomi	Italia	Holl.	Uusi S.	Ruotsi	Thai
Yhteensä	11.4	13.0	4.3	11.4	12.0	11.0	18.5	19.6	16.0
Vastaanottajan valinta	1.1	2.0	0.5	0.4		0.7	1.1	0.2	1.3
Aiheen/tehtävän valinta	3.9	2.0	0.3	4.7		2.3	3.5	5.6	3.4
Ennekkovalmistelu	1.4	1.0	1.2	1.9		1.2	1.1	0.6	2.8
Suunnittelu	2.4	5.0	1.2	6.0		1.7	5.0	5.9	6.2
Luonnoksen kirjoittaminen	0.9	2.0	0.4	0.1		1.1	2.0	2.1	1.3
Tarkastaminen/korjaaminen	1.3	4.0	1.0	1.8		1.2	4.7	4.9	0.8
Palautteen käyttö	0.2	0.4	0.0	0.5		0.2	0.6	0.2	0.0
Täsmällisyys ja ajankäyttö	0.2	0.3	0.1	0.3		0.0	0.5	0.1	0.3

Eniten viittauksia kirjoittamisprosesseihin oli Ruotsissa, Uudessa Seelannissa, Thaimaassa ja Englannissa ja hyvin vähän Saksan Liittotasavallassa. Suunnittelu erilaisten luetteloiden avulla, ideapalaverit, ajatusten kehittäminen ja luonnostelu näyttivät olevan melko tuttuja käsitteitä oppilaille. Koko kirjoitelman uudelleen muokkaaminen ei näyttänyt olevan yhtä tuttu asia oppilaille. Yksi esimerkki englantilaisten oppilaiden kirjoitelmista antaa kuvan siitä miten oppilaat kirjoittivat neuvonsa:

Nyt ensimmäinen tehtäväsi on olla hyökkäämättä suoraa päätä kirjoitelman kimppuun, levittäen ajatuksia oikealle ja vasemmalle (jättäen rumia riipusteluja kaikkialle juuri niin kuin minä teen tässä kirjeessä) vaan tehdä sen sijaan kaksi luonnosta). Ensimmäisen pitäisi olla "ostoslista"-tyyppiä: kaikki mahdolliset mieleen tulevat ajatukset pannaan suoraan paperille. Nyt voit vapaasti vetää paperille pitkiä nuolia, ajatusviivoja ja tehdä töherryksiä, koska tätä paperia ET anna opettajalle. Kun tämä on tehty kirjoitat kirjoitelman täydellisenä toiselle paperille. Tämä kirjoitelma pitää käydä huolella läpi tarkistaen kaikki mahdolliset oikeinkirjoitusvirheet ja kieliopilliset virheet. Opettaja kunnioittaa ajatuksiasi vähemmän jos hänen on koko ajan pysähdyttävä tekemään merkintöjä marginaaliin.

Suunnittelun lisäksi suomalaislapset korostivat erityisesti kirjoituksen aiheen/tehtävän valinnan tärkeyttä. Seuraavassa on joitakin esimerkkejä suomalaisten lasten kirjoitelmista:

PROSESSI

Ensiksikin, hyvä suunnittelu on jo miltei puoli ainetta. Kannattaa aina ennen kirjoittamaan ryhtymistä suunnitella aine jäsenyksineen ja ulkoasuineen huolella.

Ja ennen kaikkea: ole huolellinen. Varaa tarpeeksi aikaa aineesi kirjoittamiseen ja tee huolellista työtä. Tosin kirjoittaessasi älä huolehdi kirjoitusvirheistä, vaan kirjoita mitä mieleesi tulee. Ole silloin huolellinen kun tarkistat ainetta.

Saatuasi aineiden otsikot, lue ne läpi huolellisesti. Valtse aiheesi itsenäisesti, älä kirjoita samasta aiheesta kuin toverisi, mikäli et ole kiinnostunut aiheesta. Valitsemasi otsikon tulee kiinnostaa sinua ja sinulla täytyy olla aslaan liittyvää tietoutta.

Otsikon luettuasi sinun on parasta tehdä ns. sisältösuunnitelma, sillä hyvin jäsennetty aine on opettajani mieleinen. Kokoa vaikkapa pieni luettelo asioista, joista aiot kirjoittaa ja karsi turhat aslat pois. Yritä löytää myös "punainen lanka" tapa jolla saat asiat kerrottua sujuvasti, ilman että aineestasi tulee liian luettelomainen. Tuo "punaisen langan" löytäminen on tosin joskus vaikeata. Yritä kuitenkin siirtyä kirjoittaessasi asiasta toiseen johdonmukaisesti, ettei aineestasi tulisi "pomppeiva".

Opettajalta voi ihan vapaasti kysyä neuvoa jokaisessa asiassa ja hän varmasti auttaa sinua.

4.5. Tyyli ja sävy

Viittaukset tyyliin ja sävyyn kattolivat 7.8 % (Alankomaat) alimmillaan ja 15.0 % (Italia) enimmillään vastausten kokonalsmäärästä.

TAULUKKO 6. Oppilaiden antamien ohjeiden jakautuminen (%) tyyli ja sävy - luokan tärkeimpien alakategorioiden mukaan

Tyyli ja sävy	Chile	Engl.	SUT	Suomi	Italia	Holl.	Uusi S.	Ruotsi	Thai
Kokonaismäärä	13.0	13.0	11.8	13.0	15.0	7.8	13.5	13.7	14.1
Johdonmukaisuus	0.3	1.0	0.3	1.8		0.4	0.6	0.2	0.3
Selkeys	5.5	2.0	4.1	4.1		0.7	2.2	0.5	0.9
Tyylilikeinojen käyttö	0.7	1.0	2.0	1.7		2.6	1.2	1.0	1.8
Persoonallisuus	1.0	1.0	0.0	1.4		0.4	1.8	0.6	0.1
Sanavalinta	5.2	4.0	0.0	4.1		0.5	6.4	6.6	5.9
Lauserakenteiden valinta	0.7	1.0	2.4	1.3		0.1	1.1	5.3	0.2
Kappaleiden tai diskurssin valinta	0.0	1.0	0.0	1.4		1.5	0.1	0.1	0.1
Tietty tyyli	0.1	0.1	0.0	0.1		0.0	0.1	0.0	0.5

Näyttää siltä, että monissa maissa oppilaat ymmärtävät tyylin ja sävyn ennen muuta sananvalintojen tekemiseksi ja rikkaan ja kivalle sanaston käyttämiseksi. Seuraavassa on tästä joitakin esimerkkejä:

TYYLI

Hyvässä aineessa omaperäinen ratkaisu antaa värikkyyttä ja persoonallista leimaa aineen sisältöön. Tuo siis rohkeasti asiat esille ja esitä ne seikkaperäisesti.

Hän antaa plus-pisteitä runsaasti, jos vaivautuu käyttämään kaikkia aisteja kirjoituksessa. On osattava kirjoittaa myös miltä jokin asia haisee tai maistuu. Asian todenperäisyys on myös hyvä, aine ei saa olla liian imelä ja lapsellinen. Ei saa mennä liian pitkälle liioittelussa ja selittelyssä.

Kirjoita selkeästi, vältä slangin sanoja. Käytä hyväksesi suomenkielen sanavaraston rikkauksia.

Eriyisen positiivisen leiman aineelle antaa, jos siinä on piilohuumoria. Omaleimainen tyyli käsitellä asioita antaa aineen lukijalle myönteisen kuvan.

Viidenneksi: Kirjoita nopeasti etenevä- ja hauska aine. Käytä mielikuvitustasi runsaasti, sillä silloin siitä tulee mieluisaa luettavaa sekä opettajalle, että oppilaille.

Eniten opettaja kuitenkin painottaa aineen sisältöä. Se pitää olla kirjoitettu asiallisesti, sanarikkaasti sekä joustavasti.

Tyyliään aineen tulisi olla yhtenäinen, älä ainakaan vaihda tyyliä tarpeettomasti. Pidä mielessä, miten asiakirjoituksen ja esimerkiksi pakinan tyyli eroavat toisistaan. Tekstiä voit aina saada mielenkiintoisemmaksi ja havainnollisemmaksi lisäämällä omakohtaisia kokemuksia.

Lopuksi vielä voisi kertoa "Ilmeikkäästi". Enempää en oikein osaa kertoa.

Hyvä aine on kirjoitettu sujuvalla suomen kielellä. Aineessa pyritään käyttämään paljon sivulauseita korvaavia lauseenvastikkeita. (Näin saavutetaan sujuvuus) Samaa sanaa ei saa käyttää moneen kertaan vaan on pyrittävä löytämään korvaava ilmaisu. Aineen olisi myös pysyttävä otsikon rajoissa, ettei syylistyisi otsikon yll kirjoittamiseen. Tyylin pitäisi olla myös aiheeseen sopiva; asia-aineeseen puhdasta kirjakieltä ja vapaampaan aineeseen rennompaa tyyliä. tärkeää on myös sanoa sanottavansa selvästi, ettei aineen sisältö jää epäselväksi.

Kerro tarinasi siten, että se vaihtelee. Vältä tasaista lurittelua. Nauti Suomen kielen rikkaudesta ja monista sanamuodoista ja ilmaisutavoista. Kirjoitelmassasi on hyvä olla tasaisesti kiinnostavia ja jännittäviä kohtia. Älä missään tapauksessa sorru turhan pitkiin palkankuvauksiin. Kerro pääkohdat.

Kirjoittamissamme aineissa hän arvostaa ennenkaikkea sanojen ja sanontojen monipuolisuutta ja runsautta sekä oppilaan mielikuvitusta, jonka kuitenkin tulee pitäytyä tietyissä rajoissa. Lisäksi opettajamme arvostaa oikeakielisyttä sekä sivulauseiden ja lauseenvastikkeiden tasapainoista sijoittamista. Tärkeitä ovat myös aineen uskottavuus eli asiatiedon on oltava todenmukaista. Oman mielipiteen ilmaisu ja tapa, jolla se suoritetaan ovat niinkään arvostelun kohteina, samoin kerronnan sujuvuus sekä lopuksi tietty taiteellinen sävähdys niissä aineissa, joihin se sopii.

Kerro ajatuksesi ja mielipiteesi terävästi. Ei kannata lepperellä joutavia tai jauhaa samoja asioita moneen kertaan. Käsittele kuitenkin asioita monipuolisesti ja kuvaile välillä esimerkein. Ne elävöittävät sisältöä ja antavat aineellesi tyylikkyyttä. Myös oikein valitut sanat ja lauserakenteet kuuluvat tyylikkyyteen.

Äidinkielenopettaja on myös sanonut ettemme saa kätkeä omaa persoonamme. Opettaja on sanonut myös että ei saa kätkeä tunteitaan, ja että jos aineessa on mukana muita kavereita niin pitää kuvata millaisia he ovat eikä vaan kertoa että sitten oli Kalle ja Ville. Mutta jos sinulla alussa on paljon hyviä juonia ja tarinoita niin kerro ne ja laita pisteet, pilkut välimerkit ja isot kirjaimet paikoilleen. Äläkä sitten pelkää kertoa omista tunteistasi.

Opettajamme, siis sinun tuleva opettaja, pitää selkeistä, puhtaista aineista. Pyri siis poistamaan turhat virheet. Käytä värikästä kieltä, mutta älä liian monimutkaisia ilmaisuja. Älä aloita koskaan ns. "aasin sillalla" eli otsikon toistolla kirjoituksen alussa. Kirjoita asia-aineita vain, jos tiedät asiasta.

Ensinnäkin on hyvä jos olet jo löytänyt oman tyyliä ainekirjoituksessa. Eli, oletko hyvä kirjoittamaan kuvauksia, tarinoita, omakohtaisia kertomuksia vai oletko erikoistunut kirjoittamaan ajankohtaisista asioista. Näin ollen sinun on helppo valita aineen aiheista sopivin sinun tyyliillesi.

4.6. Taktiikka

Taktiikkaluokan vaihteluväli oli 0 %:sta (Ruotsi) 3 %:iin (Italia) vastausten kokonaismäärästä.

TAULUKKO 7. Oppilaiden antamien ohjeiden jakautuminen (%) taktiikkaluokan tärkeimpien alakategorioiden mukaan

Taktiikka	Chile	Engl.	SLT	Suomi	Italia	Holl.	Uusi S.	Ruotsi	Thai
Kokonaismäärä	1.1	2.0	1.3	1.5	3.0	1.4	1.6	0.0	0.1
Ruikutuminen/ulkosu	0.1	0.2	0.0	0.0		0.2	0.3	0.0	0.0
Osallistuminen/käyttö	0.3	1.0	0.6	0.9		0.3	1.1	1.1	0.0
Aseenne opettajaa kohtaan	0.1	0.4	0.6	0.3		0.7	0.2	0.1	0.0
Aseenne tovereita kohtaan	0.0	0.0	0.0	0.0		0.0	0.1	0.0	0.0
Rehellisyyt	0.3	0.0	0.1	0.1		0.1	0.0	0.0	0.1
Ajan/resurssien käyttö	0.1	0.3	0.0	0.0		0.0	0.0	0.0	0.0

Vaikka taktiikkaluokkaan liittyviä ohjeita ei esiintynyt kovin paljon, niitä oli kuitenkin sen verran, että voidaan päätellä, että oppilaat ovat tietoisia siitä, että heidän kirjoitustensa laatu ei ole ainoa seikka, joka määrää heidän saamiaan arvosanoja. On hyvä tietää millainen käyttäytyminen voi auttaa hyvien arvosanojen saamista. Oppilaiden antamat neuvot puhuvat itse puolestaan:

TAKTIikka

Moi, ekaluokkalainen !

Jos ottaisit ohjeesta vaarin ja lukisit muutaman vinkin tässä tulisi muutama hyvä neuvo sinun suomentuntejasi varten.

Olipa kaksi kertaa ekaluokkalainen, joka ei saanut millään päähänsä, että suomentunnilla pitää olla: kiltti, kaunis ja aktiivinen. Toisella kertaa hän kuitenkin huomasi opettajan kelpoaset ja niin hänestä tuli luokan paras aineenkirjoittaja.

Virheet katosivat tekstistä jo ensimmäisenä vuonna. Kieli oli erittäin vilkas ja terävä, mutta kun ei mikään auttanut, niin ei sitten.

Paperi, joka palautettiin opettajalle, oli aina kaunis, oli kukkasia ja sydämiä, ja silläkös numero kohosi.

Sisällöllä ei ole väliä, kunhan se on pakina. Pakinan kun kirjoitat, niin numeron sinä kohotat.

Hyvää lukuvuotta !

(Muista hyvä käytös opettajaa kohtaan, ettei tarvitse pettyä hyvien aineiden huonoihin numeroihin.)

Hyvää jatkoa sinulle !

Minun opettajani pitää kaikkein tärkeimpänä ainekirjoitusta, jossa on kaikkein vähiten kirjoitusvirheitä, tunnilla opetetut asiat ovat oikeassa muodossa, joissa on huumoria ja ennen kaikkea asiallisesti kirjoitetut ja hyvällä käsialalla kirjoitetut aineet ovat opettajani mieleen. Häntä ei tarvitse pelätä, kuin silloin kun hän suuttuu. Yritä olla kohtelias hänelle ja kehu häntä aineissasi.

Terveisin: Päivi

4.7. Luokittelemattomat

TAULUKKO 8. Luokittelemattomien ohjeiden esiintyminen (%)

	Chile	Engl.	SLT	Suomi	Italia	Holl.	Uusi S.	Ruotsi	Thai
Luokittelematon	1.3	0.0	0.0	0.3	0.0	6.1	0.0	4.1	0.3

5. Oppilaiden suoritustaso ja heidän käyttämänsä ohjeluokat

Aivan erityisen kiinnostavaa on tutkia, miten oppilaiden antamat ohjeet ovat yhteydessä heidän omaan suoriutumiseensa. Tältä osin tuloksia on saatavissa vain Englannista ja Walesista sekä Hollannista (taulukot 9 ja 10). Kirjeen vastaanottaja on otettu mukaan omana luokkanaan.

TAULUKKO 9. Keskimääräiset pistemäärät ohjeluokissa
(Lähde: Gubb, Gorman & Price, 1988, taulukko 5.9)

Luokka	Kesklarvo
Vastaanottaja	4.2
Tyyli	3.5
Sisältö	3.4
Rakenne	3.3
Tekstin kirjoitusasu	3.2
Prosessi	3.2
Taktiikka	3.0

Englantilaisten ja walesilaisten tulosten perusteella näyttäisi siltä, että huonommat kirjoittajat korostivat luokkataktiikkaa, kirjoitusasua ja kirjoittamisprosesseja. Vastaavasti paremmat kirjoittajat pyrkivät antamaan ohjeita vastaanottajan huomioonottamisesta, tyyliseikoista, sisällöstä ja rakenteesta.

Schoonen ja de Gloppe (1987) ovat analysoineet hollantilaista aineistoa, joka koodattiin hieman kansainvälisestä ohjelstosta poikkeavalla tavalla. He jakoivat oppilaat kolmeen ryhmään niin, että keskitasoiset kirjoittajat sijoittuivat yhden hajonnan päähän yleisvaikutelmaan perustuvasta otoskesklarvosta. Schoonen ja de Gloppe totesivat, että paremmat kirjoittajat antoivat yleisesti ottaen enemmän ohjeita. Paremmat kirjoittajat antoivat enemmän ohjeita kaikissa lopputulosta (produktia) koskevissa ohjeluokissa sekä suunnittelun ja kirjoittamisen toteuttamista koskevissa ohjeluokissa.

TAULUKKO 10. Heikkojen, keskitasoisten ja hyvien kirjoittajien antamien ohjetyyppien suhteelliset frekvenssit (%) (tiedot perustuvat Hollannin aineistoon)

	Yleinen suoriutuminen						F	r
	Huono		Keskitasoinen		Hyvä			
	Ka	Haj.	Ka	Haj.	Ka	Haj.		
Sisältö	10	17	10	14	10	13	0.2	.84
Rakenne	13	18	22	20	25	18	19.6	.00
Tyyli ja sävy	10	17	9	14	13	15	3.8	.02
Kielioppi, oik.kirj., välimerkit	32	27	28	22	24	18	5.8	.00
Kirjoitusasu	25	21	20	16	17	15	12.4	.00
Suunnittelu	6	13	7	12	7	13	0.6	.58
Kirjoittaminen	2	6	2	5	2	5	1.0	.38
Korjaaminen	1	3	1	5	1	4	1.7	.19

Taulukosta 10 käy ilmi, ettei hyvien, keskitasoisten ja heikkojen kirjoittajien välillä esiintynyt eroja sisältöä ja kirjoittamisprosessia koskevien ohjeiden suhteellisessa esiintymisessä. Paremmat kirjoittajat antoivat suhteellisesti enemmän ohjeita rakenteesta, tyylistä ja sävystä. Vähemmän taitavat kirjoittajat painottivat suhteellisesti enemmän oikeinkirjoitusta, välimerkkejä, kielioppia ja kirjoitusasua.

Kun Schoonen ja De Glopper tutkivat edelleen miten oikeinkirjoituksessa, kieliopin hallinnassa, välimerkkien käytössä ja käsialaltaan heikot, keskitasoiset ja hyvät oppilaat käsittelevät näitä aspekteja neuvoissaan, he totesivat seuraavaa: absoluuttisesti ottaen kieliopin ja käsialan osalta ei esiintynyt eroja, mutta hyvät oikeinkirjoittajat antoivat hieman enemmän ohjeita oikeinkirjoituksesta kun taas ne, jotka olivat huonoja välimerkkien käytössä, antoivat enemmän välimerkkien käyttämiseen liittyviä ohjeita. Ne, jotka olivat huonoja välimerkkien käytössä, korostivat kaksi kertaa enemmän välimerkkien oikeaa käyttöä kuin hyvät kirjoittajat. Samanlainen joskin heikompi suunta oli nähtävissä oikeinkirjoituksen kohdalla. Kieliopillisten seikkojen osalta ei esiintynyt mitään eroja.

Englantilainen, walesilainen ja hollantilainen aineisto tuottivat melko samantlaisia tuloksia. Lopullisia päätelmiä voidaan tehdä vasta huolellisten jatkoanalyysien pohjalta, jolloin otetaan analyysiin mukaan useampia maita.

6. Johtopäätöksiä

Tässä artikkelissa on esitetty joitakin ennakkotuloksia yhdeksää maata koskevasta aineistosta, jonka avulla pyrittiin selvittämään millaisia ohjeita oppilaat antoivat kuvitellulle, kirjoittajan kouluun tulossa olevalle, nuoremmalle oppilaalle, joka tarvitsi neuvoja erikoisesti siinä miten oppilaiden pitäisi kirjoittaa saadakseen hyvän arvosanan. Lähes kaikissa tutkituissa maissa saatiin samansuuntaisia tuloksia.

Useimmat oppilaat esittivät neuvoja kirjoitelman kirjoitusasusta antaessaan ohjeita nuoremmalle oppilaalle, korostaen oikeinkirjoituksen ja välimerkkien oikean käytön tärkeyttä, siistiä käsialaa ja selvää asettelua. Englannin kansallisen raportin kirjoittajat toivat kuitenkin esille, että paremmat kirjoittajat mainitsivat vain ohimennen kirjoitelman kirjoitusasuun liittyviä piirteitä samalla kun huonommat kirjoittajat esittivät kirjoitelman ulkoasuun liittyvät seikat tärkeimpinä ohjeinaan. On kiinnostavaa tutkia, kuinka hyvin tämä tulos voidaan

yleistää kalkista neljästätoista eri maasta/koulujärjestelmästä saatuihin tuloksiin.

Annetuista ohjeista sisältöä ja rakennetta käsitteleviä ohjeita esiintyi lähes yhtä paljon. Tällaisia ohjeita esiintyi kirjoitusasua koskevien ohjeiden jälkeen toiseksi eniten. Englannin kansallisessa raportissa esitetään, että vain parhaat kirjoittajat näyttävät esittävän tarkempaan erittelyyn perustuvia tai tyylliseikkoja koskevia ohjeita. He näyttivät myös olevan parhaiten selvillä vastaanottajan huomioonottamisen tärkeydestä.

Englantilaisen aineiston perusteella näyttää siltä, että huonot kirjoittajat ovat epätietoisia siitä, mitä hyvä kirjoittaminen on ja epäilevät, että hyvillä pistemäärillä on paremminkin yhteyttä siihen miten luokassa käyttäytyy tai miten tulee toimeen opettajan kanssa kuin mihinkään kirjoittamiseen sinänsä liittyvään seikkaan (Gubb, Gorman & Price, 1988, 75-76).

Ne alustavat tulokset, joita tässä raportissa on esitetty, näyttävät todentavan sen seikan, että oppilaita voidaan pitää hyödyllisinä tietolähteinä koulun kirjoittamisen opetuksen tutkimuksessa. Näin ollen ohjekirje -tehtävän ottamista mukaan tutkimusohjelmaan voidaan pitää perusteltuna alkuaan esitetyistä epäilyksistä huolimatta.

LÄHTEET

- Bauer, B. & Purves, A.C. 1988. A letter about success in writing. In Gorman, T.P., Purves, A.C. & Degenhart, R.E. (eds.) The international writing tasks and scoring scales. International study of achievement in writing: Volume 1. Oxford: Pergamon Press. (forthcoming)
- Gorman, T.P., Purves, A.C. & Degenhart, R.E. (Eds.) 1988. The IEA Study of Written Composition: Volume One: The International Writing Tasks and Scoring Scales. Oxford: Pergamon Press.
- Gubb, J., Gorman, T. & Price, E. 1988. The study of written composition: in England and Wales. Slough: NFER-Nelson.
- Schoonen, R. & de Glopper, K. 1987. Writing performance and knowledge about writing. Centre for Educational Research (SCO), University of Amsterdam. Manuscript.

LIITE

TAULUKKO A1. Sisältöluokan tarkat alakategorioittaiset tulokset

Kategoria	Chile	Engl.	SLT	Suomi	Holl.	Uusi S.	Ruotsi	Thai
KOKONAISMAÄRÄ	13.3	14.7	23.1	19.7	9.2	20.5	13.9	12.3
ASIASISÄLTÖ	4.4	3.0	8.0	10.1	5.8	6.5	4.2	6.4
100 Yleinen erittelemätön	2.0		2.2	2.5	2.9	0.1	1.5	1.4
110 Sisältö	0.0		0.0	0.0	0.8	0.0	0.0	0.0
111 Pysy asiassa	1.5		5.1	5.1	2.3	5.2	1.1	3.0
112 Tietoja mahdollisimman paljon	0.3		0.5	0.0	-	0.6	0.2	0.6
113 Varmista, että tiedot ovat oikein	0.3		0.2	0.9	0.2	0.7	-	1.0
114 Voit keksiä sisällön itse	0.1		0.1	0.5	0.4	6.5	0.2	0.3
LÄHESTYMISTAPA	4.4	5.0	4.1	4.1	1.2	2.4	11.8	3.5
120 Yleinen, erittelemätön	0.9		0.0	0.6	0.3	0.1	2.9	0.0
121 Ole luova ja kekseliäs	1.5		0.3	2.1	0.5	4.4	1.8	1.6
122 Vältä kaikkea uutta, yllättävää	0.0		0.5	0.0	0.0	-	-	0.2
123 Ole mahdollisimman objektiivinen	0.5		0.8	0.0	0.0	0.2	0.1	0.0
124 Kirjoita omasta elämästäsi	0.2		0.1	0.4	0.0	1.0	0.1	0.5
125 Muistele oppikirjan tietoja	-		-	0.0	0.0	0.0	-	0.3
126 Myötäile opettajan mielipidettä	0.1		2.0	0.1	0.3	0.1	0.0	-
127 Kirjoita mielenkiintoisesti	1.2		0.5	2.3	0.0	6.0	0.7	0.9
VAIHTELEVVUUS	0.4	1.0	2.8	3.4	0.4	0.9	0.2	1.0
130 Yleinen erittelemätön	0.0		0.7	0.5	0.1	0.0	0.2	
131 Esitä paljon asiaan kuuluvia näkökohtia	0.1		0.1	0.5	-	0.5	0.0	0.3
132 Kirjoita mahdollisimman paljon asiaa	0.0		0.1	0.2	0.1	0.1	-	0.4
133 Älä esitä ristiriitaista tietoa	0.2		1.6	0.0	0.1	0.1	-	0.2
134 Esitä perusteluja puolesta ja vastaan	0.0		0.2	0.0	0.0	0.3	-	-
135 Kehittele pääajatusta	0.1		0.0	0.0	0.1	-	-	0.1
YKSITYISKOHDAT	0.3	2.0	2.0	0.7	1.0	1.3	4.1	0.5
140 Yleinen, erittelemätön	0.0		-	0.2	0.4	-	3.8	
141 Esitä vain yleistyksiä	0.0		0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	0.1
142 Tuo esille tarkkoja yksityiskohtia	0.2		0.1	0.2	0.1	1.1	0.2	0.1
143 Käytä lainauksia ja viittauksia asiantuntijoihin	0.0		1.9	0.0	0.4	0.1	-	0.2
144 Määrittele käsitteet	0.0		-	0.0	0.4	0.1	0.0	0.1
190-199 Kansallisia koodeja	-	-	6.2	-	-	-	-	0.9

TAULUKKO A2. Rakenneluokan tarkat alakategorioittaiset tulokset

Kategoria	Chile	Engl.	SLT	Suomi	Holl.	Uusi S.	Ruotsi	Thai
KOKONAISMAARA	4.1	15.0	9.7	18.3	17.0	14.5	12.9	33.3
200 Yleinen, erittelemätön	0.4		4.2	0.6	2.7	0.0	0.4	0.0
210 Yleisrakenne	1.2	3.0	0.1	3.0	6.9	1.6	0.8	0.3
211 Käytä opettajan määräämää rakennetta	0.1		0.0	0.1	6.9	0.1	-	0.1
212 Valitse rakenne tehtävän mukaan	0.1		-	0.0	0.0	0.0	0.1	0.1
213 Keksi epätavallinen rakenne	-		-	0.0	0.0	0.0	-	-
JOHDANTO	0.4	3.0	3.1	4.5	2.6	3.3	3.0	3.9
220 Yleinen, erittelemätön	0.1		2.1	1.8	2.1	0.0	2.6	0.1
221 Esittele pääväittämissi johdannossa	0.1		-	0.2	0.1	0.6	0.1	0.7
222 Laadi ensin yhteenvedo sisällöstä	-		0.9	0.1	0.2	0.1	0.1	0.2
223 Käytä mieleenjäävää johdantoa	0.1		-	0.9	0.2	2.6	0.2	3.0
KÄSITTELY	1.0	2.0	2.8	0.8	0.3	1.7	1.5	6.0
230 Yleinen, erittelemätön	0.2		1.9	2.4	0.9	0.1	1.3	0.0
231 Laadi vähintään x kappaletta	-		-	0.0	0.0	0.5	-	1.6
232 Esitä pääasia lopussa	-		-	0.1	0.2	0.0	-	0.1
233 Käytä aikajärjestystä	0.4		0.6	0.3	0.1	1.0	0.1	3.3
234 Käytä vertaus/kontrastirakennetta	-		0.3	0.1	0.1	-	0.0	0.1
235 Etene yleisestä spesifiin	0.4		-	0.0	0.0	-	-	0.1
236 Etene spesifistä yleiseen	0.0		-	0.0	0.0	0.0	-	0.3
237 Käytä syy- ja seurausjärjestystä	-		-	0.0	0.0	-	-	0.5
KAPPALETASO	0.8	5.0	1.0	5.0	0.7	4.2	4.5	1.7
240 Yleinen, erittelemätön	0.1		0.6	5.0	0.0	0.8	4.3	0.0
241 Yksi pääajatus yhteen kappaleeseen	0.2		0.1	0.7	0.2	2.9	0.1	0.6
242 Varmista lauseiden hyvä linkitys	0.3		0.0	0.0	0.2	0.2	0.1	0.3
243 Aloita kukin kappale ideavirkkeellä	0.0		-	0.0	0.2	0.1	-	0.1
244 Käytä selviä siirtymiä (lauseita) kappaleiden välillä	0.1		0.2	0.0	0.1	0.1	-	0.7
JOHTOPÄÄTÖKSET	0.5	2.0	2.8	4.0	2.8	3.7	3.1	5.4
250 Yleinen, erittelemätön	0.1		1.5	1.9	2.5	0.0	2.5	0.1
251 Laadi yhteenvedo sisällöstä	0.3		0.2	0.3	0.1	1.1	0.2	3.4
252 Tee muistettava loppu	0.1		-	0.7	0.0	2.4	0.2	0.7
253 Laajenna aiheitasi lopetuksessa	-		0.2	0.0	0.0	0.1	-	0.7

Kategoria	Chile	Engl.	SLT	Suomi	Holl.	Uusi S.	Ruotsi	Thai
254 Esitä henkilökohtaiset näkökantasi lopussa	0.0		0.9	0.2	0.2	0.1	0.1	0.5
290-299 Kansallisia koo- deja varten	-	-	-	-	-	-	-	16.0

TAULUKKO A3. Tyyli ja sävy -luokan tarkat alakategorioittaiset tulokset

Kategoria	Chile	Engl.	SLT	Suomi	Holl.	Uusi S.	Ruotsi	Thai
KOKONAISMAÄRÄ	13.0	13.0	11.8	13.0	7.8	13.5	13.7	14.2
300 Yleinen, erittelemätön	0.4			1.9	1.6	0.1	1.1	
TYYLIN YHDENMUKAISUUS	0.3	1.0	0.3	1.8	0.4	0.6	0.2	0.6
310 Yleinen, erittelemätön	0.1		-	0.0	0.2	0.0	0.1	
311 Pidä tyyli yhdenmukai- sena	0.1		0.1	0.2	0.1	0.0	-	0.0
312 Vaihtele tyyliä aiheen/ vastaanottajan mukaan	0.1		0.1	0.4	0.1	0.6	0.1	0.5
313 Seuraa opettajan tyy- listä antamia ohjeita	0.0		0.1	0.0	0.3	-	-	0.0
SELKEYS	5.5	2.0	4.1	4.1	0.7	2.2	0.5	0.9
320 Yleinen, erittelemätön	1.9		-	2.4	0.4	0.0	0.2	-
321 Kirjoita selkeästi jopa yksinkertaisesti	1.6		1.9	0.0	0.0	1.2	0.1	0.4
322 Pyri säkenöivään ja loistavaan esitykseen	-		0.9	0.0	0.3	0.0	-	0.5
323 Ole täsmällinen	2.0		1.4	0.6	0.0	0.9	0.1	-
TEHOKEINOT	0.7	1.0	2.0	1.7	2.6	1.2	1.0	1.8
330 Yleinen, erittelemätön	0.1		-	0.2	0.7		0.2	-
331 Vältä vertauksia ja ja kielikuvia	-		-	0.1	0.0		-	-
332 Kirjoita lennokasta tekstiä	0.3		0.4	0.0	1.9		0.0	-
333 Käytä yksinkertaista tyyliä	0.2		1.5	0.1	0.0	0.1	0.1	0.6
334 Käytä vertauksia	0.0		-	0.0	0.0	0.4	-	0.7
335 Käytä (muita kieli- kuvia)	0.0		0.1	0.0	0.0	0.7	-	0.4
PERSONALLISUUS	1.0	1.0	0.0	1.4	0.4	1.8	0.6	0.1
340 Yleinen, erittelemätön	0.3		0.0	0.1	0.3	-	0.1	-
341 Kirjoita persoonalli- sesti	1.0		-	0.5	0.0	0.9	0.3	0.1
342 Opettajat eivät pidä hassuttelevista oppi- laista	-		-	0.0	0.0	0.1	-	-
343 Käytä paljon huumoria					0.1			
344 Kirjoita keskustelu- sävyyn	-		-	0.9	0.0	0.9	0.2	-

TAULUKKO A5. Prosessiluokan tarkat tulokset alakategorioittain

Kategoria	Chile	Engl.	SLT	Suomi	Holl.	Uusi S.	Ruotsi	Thai
KOKONAISMAÄRÄ	11.4	13.0	4.3	11.4	11.0	18.5	19.6	17.6
500 Yleinen, erittelemätön	9.4	-	-	0.5	2.6	-	-	-
VASTAANOTTAJAN VALINTA	1.1	2.0	0.5	0.4	0.7	1.1	0.2	1.3
510 Yleinen, erittelemätön	-	-	-	0.0	0.3	-	-	-
511 Valitse henkilö, jolle kirjoitat	0.2	-	-	0.0	0.1	-	-	0.1
512 Kirjoita opettajalle	0.1	-	-	0.0	0.0	0.1	0.0	0.1
513 Kirjoita ----- (tietylle vastaanottajalle)	0.1	-	-	0.0	0.0	0.1	0.0	-
514 Ajattele kirjeen lukijakijoita? Ketä he ovat?	0.1	-	-	0.0	0.0	0.1	-	0.3
515 Mieti mitä vastaanottaja tietää/uskoo/tuntee	0.0	-	0.1	0.2	0.0	0.0	0.0	0.1
516 Ajattele mikä kiinnostaa lukijoitasi	0.3	-	-	0.1	0.0	0.7	0.0	0.4
517 Ajattele vastaväitteitä	0.1	-	-	0.0	0.0	0.1	-	0.0
518 Valitse kieli vastaanottajan mukaan	0.1	-	-	0.0	0.0	0.0	-	0.3
519 Ota selville opettajan mielipide	0.1	-	0.2	0.0	0.3	0.1	-	-
AIHEEN/TEHTÄVÄN VALINTA	3.9	2.0	0.3	4.7	2.3	3.5	5.6	3.4
520 Yleinen, erittelemätön	0.9	-	0.1	2.9	1.2	-	3.3	0.0
521 Valitse aihe, jonka tunnet	0.5	-	0.0	0.8	0.6	2.9	0.7	2.4
522 Valitse aihe, joka on sinulle tärkeä	0.6	-	-	0.0	0.0	0.1	0.3	0.0
523 Valitse aihe, jota kukaan muu ei ole valinnut	-	-	-	0.1	0.1	0.1	0.0	-
524 Valitse aihe, joka kiinnostaa opettajaa	0.3	-	0.0	0.3	0.3	0.1	0.1	0.2
525 Valitse aihe, joka kiinnostaa sinua itseäsi	1.5	-	-	0.4	0.1	0.3	1.1	0.7
526 Opettajan mielestä sinun pitäisi pohtia ..	0.1	-	0.1	0.2	0.0	0.0	-	0.1
ETUKÄTEISSUUNNITTELU	1.4	1.0	1.2	1.9	1.2	1.1	0.6	2.8
530 Yleinen, erittelemätön	0.4	-	0.0	0.2	0.3	0.0	0.1	-
531 Suunnittele tehtävä etukäteen jos mahdollista	0.3	-	1.1	0.8	0.1	0.1	0.2	0.2
532 Kokoa tietoa tehtävästä	0.5	-	0.0	0.4	0.0	0.4	0.2	2.4
533 Etsi kirjastosta lähdeviittauksia	0.1	-	-	0.0	0.8	-	-	-
534 Haastattele ihmisiä saadaksesi ideoita	-	-	-	0.0	0.1	0.0	-	0.0
535 Pohdi tehtävää muiden kanssa	0.1	-	-	0.0	0.0	0.0	-	-
536 Kysy opettajalta jos et ole varma jostain	0.2	-	-	0.1	0.0	0.5	-	0.1

Kategoria	Chile	Engl.	SLT	Suomi	Holl.	Uusi S.	Ruotsi	Thai
SUUNNITTELU	2.4	5.0	1.2	6.0	1.7	5.0	5.9	6.2
540 Yleinen, erittelemätön	0.1	-	-	0.5	0.2	-	1.5	-
541 Suunnittele ajankäyttö ensimmäiseksi	0.2	-	0.0	0.0	0.2	0.2	0.4	0.1
542 Pohdi kirjoittamisen tarkoitusta, vastaanottajaa ennen kirjoittamista	1.3	-	0.0	0.5	0.0	0.1	1.7	0.8
543 Tee luettelo pääasioista/ideapankki ennen kirjoittamista	0.2	-	0.0	0.2	0.8	0.4	1.0	0.4
544 Luonnosteile pääasiat ennen kuin kirjoitat	0.5	-	1.1	0.7	0.4	3.5	1.2	4.9
545 Ryhdy kirjoittamaan välittömästi	0.0	-	0.0	0.0	0.1	-	0.0	0.1
LUONNOKSEN TUOTTAMINEN	0.9	2.0	0.4	0.1	1.1	2.0	2.1	1.3
550 Yleinen, erittelemätön	0.1	-	-	0.0	0.1	-	0.1	-
551 Kirjoita kaikki asiat paperille; järjestä uudelleen myöhemmin	0.1	-	-	0.0	0.1	0.2	0.0	-
552 Kirjoita ensin karkea luonnos	0.5	-	0.4	0.0	0.9	1.8	1.9	1.3
553 Jos väsyvät lepää hetken ja jatka sitten	-	-	-	0.0	0.0	0.0	0.0	-
554 Älä luovuta kesken-eräistä työtä	0.3	-	-	0.0	0.0	0.0	-	-
TARKASTAMINEN/KORJAAMINEN	1.3	4.0	1.0	1.8	1.2	4.7	4.9	0.8
560 Yleinen, erittelemätön	-	-	-	0.1	0.3	-	0.4	-
561 Tarkista kirjoituksesi silloin tällöin	0.2	-	-	0.1	0.4	0.2	0.2	0.5
562 Pane luonnos sivuun ja korjaa se myöhemmin	0.2	-	-	0.1	0.0	0.3	0.0	0.0
563 Tarkista oikeinkirjoitus-, kielioppi- ym. virheet	0.4	-	0.9	1.5	0.4	3.1	3.3	0.2
564 Käytä sanakirjaa kirjoittaessasi	0.6	-	0.0	0.0	0.1	1.1	0.9	0.0
FEEDBACKIN KÄYTTÖ	0.2	0.4	0.0	0.5	0.2	0.6	0.2	-
570 Yleinen, erittelemätön	-	-	0.0	0.3	0.1	0.0	0.1	-
571 Pyydä ystäväsi lukemaan kirjoituksesi	0.1	-	-	0.0	0.1	0.4	0.1	-
572 Tee opettajallesi kysymyksiä kirjoittaessasi	0.0	-	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	-
573 Käytä hyväksesi opettajan tekemiä korjauksia kun kirjoitat uudelleen	-	-	-	0.2	0.0	0.2	0.0	-

Kategoria	Chile	Engl.	SLT	Suomi	Holl.	Uusi S.	Ruotsi	Thai
TÄSMÄLLISYYS JA AJANKÄYTTÖ	0.2	0.3	0.1	0.3	0.0	0.5	0.1	0.3
580 Yleinen, erittelemätön	-		0.0	0.3	0.0	-	-	-
581 Varmista kirjoituksesi ajoissa	0.2		-	0.0	0.0		0.1	0.3
582 Suunnittele jäljellä olevan ajan käyttö	-		0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
590-599 Kansallisia koodeja varten								1.5

TAULUKKO A6. Taktiikkaluokan tarkat tulokset alakategorioittain

Kategoria	Chile	Engl.	SLT	Suomi	Holl.	Uusi S.	Ruotsi	Thai
KOKONAISMAARA	1.1	2.0	1.3	1.5	1.4	1.6	0.0	0.1
600 Yleinen, erittelemätön	0.2		-	0.0	0.1	0.0	-	-
PUKEUTUMINEN/ULKOASU	0.1	0.2	0.0	0.0	0.2	0.3	0.0	0.0
610 Yleinen, erittelemätön	0.1		0.0	0.0	0.1	-		
611 Pukeudu siististi, älä pidä ylläsi -----	-		0.0	0.0	0.1	0.1		
612 Varmista, että hiukse-si ovat siististi	-		-	0.0	0.0	-		
OSALLISTUMINEN/KÄYTTÄYTYMINEN	0.3	1.0	0.6	0.9	0.3	1.1	1.1	0.0
620 Yleinen, erittelemätön	0.2		0.0	0.4	0.1	0.0		
621 Kuuntele/osallistu keskusteluun luokassa	-		0.4	0.1	0.1	0.0		
622 Älä kuiskaile tai melua	-		-	0.1	0.1	0.0		
623 Tee paljon kysymyksiä	-		-	0.0	0.0	-		
624 Älä esiinny vapaah-toisesti	-		-	0.0	0.0	-		
625 Älä pelleile	-		-	0.0	0.0	0.0		
626 Näytä, että teet parhaasi	0.2		0.2	0.4	0.0	1.2	-	-
ASENNE OPETTAJAA KOHTAAN	0.1	0.4	0.6	0.3	0.7	0.2	0.1	0.0
630 Yleinen, erittelemätön	0.1		-	0.1	0.2	-		
631 Ota selville mistä opettajasi pitää			0.4	0.0	0.3	0.1		
632 Älä väittele opetta-jasi kanssa	0.0		0.1	0.0	0.1	0.0		
633 Vältä kärjistämästä asioita opettajasi kanssa			-	0.0	0.0	-		
634 Yritä tehdä vaikutus opettajaasi, käytä erikoisia sanoja			-	0.0	0.1	-	-	0.0

Kategoria	Chile	Engl.	SLT	Suomi	Holl.	Uusi S.	Ruotsi	Thai
ASENNE TOVEREITA KOHTAAN	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0
640 Yleinen, erittelemätön				0.0	0.0			
641 Keskustale tehtävistä hyvien oppilaiden kanssa	0.0			0.0	0.0			
642 Ole tarkkana kenen kanssa ystäväystyt				0.0	0.0			
643 Ole ystävällinen			-	0.0	0.0	0.1	-	-
REHELLISYYS	0.3	0.0	0.1	0.1	0.1	0.0	0.0	0.1
650 Yleinen, erittelemätön	0.1		-	0.0	0.0			
651 Älä kopioi jonkun muun ainetta	0.2		0.1	0.2	0.1	0.0		0.1
652 Älä petkuta	0.1		0.0	0.0	0.0	0.0	-	
AJAN/RESURSSIEN KÄYTTÄMINEN	0.1	0.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
660 Yleinen, erittelemätön	0.1			0.0	0.0			
661 Ole täsmällinen; tule luokkaan ajoissa	0.0			0.0	0.1	0.0		
662 Käytä kirjastoa				0.0	0.0			
663 Jos olet sairaana, tee tehtävät myöhemmin			-	0.0	0.0		-	-
690-699 Kansallisia koodeja varten								

Kategoria	Chile	Engl.	SLT	Suomi	Holl.	Uusi S.	Ruotsi	Thai
800 Luokittelematon	1.3	0.0	0.0	0.3	6.1	0.0	4.1	0.3